బొద్దింకలు

వసుంధర

"ఏమండీ! బజార్లోకి ఏదో మంచి బొద్దింకల మందు వచ్చిందట. రుక్మిణి చెప్పింది" అంది జయ.

మా ఇంట్లో బొద్దింకల బాధ చాలా ఎక్కువగా ఉంది రాత్రయ్యేసరికి ఇంట్లో మూల మూలల నుంచి వచ్చి బాత్రూం లోనూ, వంటింట్లోనూ సంచారం ప్రారంభిస్తాయి. వీటివల్ల మాకు రకరకాల ఇబ్బందులున్నాయి.

బొద్దింకలు అదోరకం వాసన వేస్తాయి. ఆ వాసన అంటే ఇష్టముండక పోవచ్చు కానీ మా ఇంట్లో అందరికీ ప్రత్యేకమైన ఎలర్జీ కూడా. తర్వాత రాత్రిళ్ళు బాత్రూం లోకి వెళ్లాలంటే చాలా ఇబ్బంది. ఒక్కోసారి అవి కాళ్ళ క్రిందపడి నలిగి చస్తుంటాయి మా మనసుకు కలిగే బాధసంగతి అటుంచితే రాత్రిపూట కాళ్ళూ అవీ కడుక్కోవడం, నిద్ర తేలిపోవడం జరుగుతూంటుంది. అదీ కాక కాళ్ళకింద ఓ ప్రాణి నలిగి చస్తున్నదంటే మా అందరికీ కూడా ఒళ్ళు జలదరించి పోతుంది. మా పిల్లల సంగతైతే వేరే చెప్పక్కర్లేదు. ఇద్దరికీ కూడా అవంటే చచ్చేటంత భయం. ఒక రాత్రివేళ వాళ్ళు లేవారంటే-కేవలం బొద్దింకల కారణంగా వాళ్ళతోపాటు మేమూ లేవాల్సి ఉంటుంది. బొద్దింకలు అన్నం మీద పాకినా, నేతి గిన్నెలో దూరినా చాలా అసహ్యం వేస్తుంది. ఆ పదార్థాలింక అవతల పారేయాల్సిందే!

ఇంత వరకూ బొద్దింకల గురించి మేము ఏమందూ వాడలేదు. శుచి, శుభ్రత లేనిచోట అవి చేరతాయని విని ఇల్లంతా ఎంతో శుభ్రంగా ఉంచే వాళ్ళం. ఫినాయిల్‌తో కడిగించే వాళ్ళం. కానీ బొద్దింకలు మా ఇంట్లో చేరనే చేరాయి. దిన దినాభివృద్ధి చెందుతున్నాయి.

"బాగా పని చేస్తోందిటోయ్?" అని అడిగాను.

"ఒక్క రాత్రిలో మొత్తం అన్నీ చచ్చిపోతాయిట" అంది జయ.

"సరేలే-ఈవేళ కొందాం-" అన్నాను జయతో. ఆ రోజు మాకు సెలవురోజు. ఒక వారం రోజుల్లో మకు ప్రయాణం ఉన్నది. అందుకు గాను స్టేషన్‌కు రిజర్వు చేయించుకోవాలి. ఇదొక పెద్దబోరు.

రిజర్వేషన్ చేయించడానికి స్టేషన్‌కి వెళ్ళి క్యూలో నిలబడితే అక్కడ గంటకు ఒక మనిషి చొప్పున బయటకు రాగల్గుతాడు. అందుకు అనేక కారణాలున్నాయి. కొంతమంది పలుకుబడి గల వాళ్లు కౌంటర్ గదిలోకి వెళ్ళి తమ పనులు చేయించుకుంటారు. ఈ పనులు కూడా బయట క్యూ ఉండగానే జరుగుతాయి, అయినా ఎవ్వరూ మాట్లాడరు. ఎదురు చెప్పరు. ఎదురు చెబితే రిజర్వేషన్ లేదు, అనేస్తారని భయం. మరో కారణం

ఏమిటంటే క్లర్కులు నెమ్మదిగా పనిచేయటం వల్ల జనాలికి కూడా అంత భయం పట్టుకుని ఏజంట్ల ద్వారా పని చేయించుకుంటారు.

సమయానుకూలంగా ఈ ఏజంట్లు టికెట్ కు అయిదు రూపాయల నుంచి ఎంత వరకైనా పుచ్చుకుంటారు.

ఇవన్నీ సామాన్య జనానికి తెలుసు. అయితే ఎవరి పనుల్లో వారే తలమునకలై పోతున్న కారణాన ఎవ్వరూ వీటి గురించి ఫిర్యాదు చేయరు, పట్టించుకోరు. ఈ అవినీతి ఇలాగే కొనసాగుతూ ఉంటుంది.

ఆరోజు నేను కాస్త పెందరాళే వెళ్ళాను. లైన్లో నా నంబరు మూడు. పన్నెండు గంటలకు క్యూలో నిలబడితే సుమారు, రెండు గంటలకు నాకు అవకాశం వచ్చింది. నేను వెళ్ళి లైన్లో నించున్నాక నా ముందే కౌంటర్లోపల ముగ్గురికి రిజర్వేషన్ పని అయింది. ఆ పనేదో కౌంటర్ మూసేశాక చూసుకోవచ్చుగా-క్యూలో నించున్న వాళ్ళకులాగే అన్నీ వాళ్ళకు అప్పుడే పూర్తిచేసి ఇస్తున్నాడా క్లర్కు. నేను మూడు గంటలకు అక్కణ్ణించి బయట పడ్డాను. ఆ క్షణంలో నాగొంతు దాహంతోనూ, మనసు కోపంతోనూ, వళ్ళు ఆవేశంతోనూ, మండిపోతున్నాయి. ఇంటికి వెళ్ళగానే జయ-"టికెట్లు దొరికాయా-" అనడిగింది.

"దొరికాయి-" అన్నాను.

"అమ్మయ్య-" అంది జయ.

నేను జయపై విరుచుకు పడ్డాను-"నువ్వు అమ్మయ్య అన్న ఒక్క ముక్కలో ఆనందాన్ని వ్యక్తపరిచావు. కానీ ఈ టికెట్లు గురించి చెయ్యందేటంత దూరంలో కౌంటర్ దగ్గర మూడుగంటలసేపు నిలబడ్డాను" అన్నాను.

"నేనేం చేయనండీ"-అంది జయ.

నేనింకా రెచ్చిపోయి ఇంకా ఏవేమో అన్నాను. కాసేపటికి నాకోపం, ఆవేశం చల్లారాయి. జయ ఇచ్చిన చల్లని నీళ్లతో దాహం కూడా తీరింది.

"ఏమీ అనుకోకు—ఇందాకా కోపంలో ఏవో అన్నాను"-అన్నాను జయతో.

"బాగానే ఉంది. ఆకోపంలో పదోవంతు ఆ క్లర్కు మీద చూపించి ఉంటే ఈ అవినీతికి అంతం ఉండేదేమో-" అంది జయ.

జయ నన్ను దెబ్బ కొట్టిందని గ్రహించాను. అవును-నేను జయతో దెబ్బలాడట మెందుకు? ఇందులో ఆమె చేసిన తప్పేముంది? అసలు తప్పు చేసిన వాళ్లను ఏమీ అనలేక పోతున్నానేం? నా అవసరం నన్ను అవినీతికి తలవంచేలా చేసిందా?

నాకు తెలుసు—ఒకప్పటి సంగతి ఏమో కానీ క్యూలో నించున్న వాళ్ళ కోపానికి ఇప్పటి క్లర్కులు ఏ మాత్రమూ చలించరు. క్లర్కులు అవినీతికి పాల్పడుతున్నారని-అది అరికట్టడం కోసం ప్రభుత్వం ఇప్పుడు కొన్ని కొత్త ట్రయిన్స్ వేసింది. వాటిలో అన్నీ సెకండ్ క్లాసే! ప్రతి స్టేషన్‌కూ చాలా ఎక్కువ మొత్తం కోటా ఉంటోంది. అందువల్ల బెర్తులు దొరక్క పోవడం ప్రసక్తి లేనే లేదు. ఎటొచ్చి ఓపిగ్గా క్యూలో నించోవాలి. ఈ కొత్త ట్రయిన్స్ అవినీతిని బాగానే అరికడుతున్నాయి. ఐనా శతకోటి దరిద్రాలకు అనంత కోటి ఉపాయాలు.

ఆ సాయంత్రం నేనూ, జయా బజారుకి వెళ్ళినప్పుడు మరిచి పోకుండా బొద్దింకల మందు కొన్నాం. ఆ మందును చూస్తే అన్ని బొద్దింకలను చంపగలదని అనిపించలేదు. కానీ ఖరీదట్టే లేదు కాబట్టి ధైర్యం చేసి కొన్నాము.

రాత్రి ఒక్క పడక గదిలో తప్ప—మిగతా అన్ని గదుల్లోనూ ఆ మందు ఉంచాం. ఒక చిన్న ప్లేట్లో ఆ మందుపోసి గదిలో మూల పెట్టి తలుపులన్నీ బంధించి వేయడం ఒక్కటే మేము చేసిన పని. మర్నాడు తెల్లవారి లేచేసరికి ఇంట్లో వేలాది వేలుగా బొద్దింకలు చచ్చిపడి ఉన్నాయి. మా ఇంట్లో అన్నివేల బొద్దింకలున్నాయని నేను కానీ శ్రీమతి కానీ అనుకోలేదు. వాటిని అలా చూసేక మేము షాక్‌తిని చాలా సేపటివరకూ ఆ షాక్‌లోనే ఉండిపోయాం. ఇల్లంతా బొద్దింకల రణరంగంలా ఉంది. పిల్లలు కూడా వాటిని చూసి చాలా కంగారు పడిపోయారు.

పని మనిషి రాగానే ఆ బొద్దింకలన్నిటినీ తుడిపించి అవతల పారేయించాం. తర్వాత

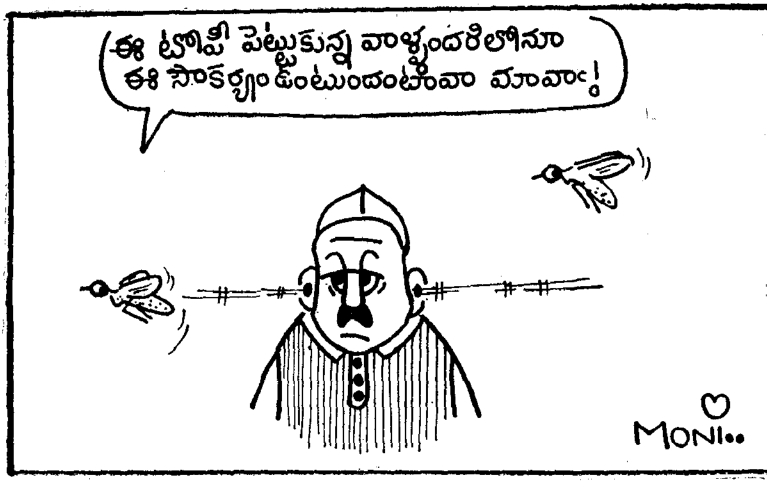

ఇల్లంతా శుభ్రంగా కడిగించాం. ఇన్ని బొద్దింకలను చంపడానికి మేము కొన్న మందులో ఆరో వంతు కూడా ఖర్చు కాలేదు. అందువల్ల ఉత్సాహంగా రెండో రోజు కూడా ఆ మందు పెట్టాం. ఈ సారి కూడా చాలా బొద్దింకలు చచ్చాయి. అయితే ఆ సంఖ్య వేల నుంచి వందలకు మారింది.

నాలుగు రోజుల్లో మా ఇంట్లో బొద్దింకలన్నవి లేకుండా పోయాయి.

"ఈ పని ఎప్పుడో చేయాల్సింది-" అంది జయ.

బొద్దింకలు లేని మా ఇంట్లో ఎక్కువ రాత్రులు గడపకుండానే మా ప్రయాణం వచ్చేసింది. రిజర్వేషన్ దొరికింది కాబట్టి ప్రయాణం హాయిగా జరిగింది.

అమ్మ, నాన్న మమ్మల్ని ఆప్యాయంగా పలకరించారు. ఉద్యోగరీత్యా దూర ప్రాంతాన ఉంటున్నప్పటికీ కుటుంబానికి సంబంధించి నాకు చాలా బాధ్యతలున్నాయి. పొలానికీ, స్వంత ఇంటికీ సంబంధించిన కొన్ని లావాదేవీల కారణంగా నా తిరుగు ప్రయాణానికో తేదీ అంటూ నిర్ణయించడం కష్టమైంది. ఈ లావాదేవీలను చూసుకోవడంలో నేను ఎంతో అవినీతిని చూశాను. లంచ మివ్వకుండా, పలుకుబడి ఉపయోగించకుండా చిన్నపని కూడా జరగడం లేదు. అవసరమైనప్పుడల్లా ఇవ్వగలిగిన లంచ మిస్తూ, దొరికిన పలుకుబడి ఉపయోగిస్తూనే నేను ఈ విషయం గురించి తీవ్రంగా ఆలోచించ సాగాను.

దేశంలో ఇంత అవినీతి ఎలా ఏర్పడింది? ప్రభుత్వం ఈ అవినీతిని గుర్తించి-దీనిని అదుపు చేయడానికి ఎన్నో పథకాలు రూపొందించింది. కానీ అవినీతి పరులు అవన్నీ అధిగమించి మనగల్గుతున్నారు. ఈ అవినీతికి అంతంలేదా? దీన్నెవ్వరూ ఆపలేరా?

పల్లెటూళ్ళలో పన్నులు, బ్యాంకులిచ్చే ఋణాలు, ప్రభుత్వపు అభివృద్ధి పథకాలు-అన్నీ అవినీతి పరుల చేతిలోపడి శక్తిహీనమై పోతున్నాయి. సామాన్యులకుపయోగ పడకుండా పోతున్నాయి.

నేను సెలవు పొడిగించాను. తిరుగు ప్రయాణానికి తేదీ నిర్ణయమయింది కానీ-రిజర్వేషన్ దొరకలేదు. ట్రయిన్ దగ్గర ప్రయత్నించ వచ్చునని సలహా ఇచ్చారు చాలామంది. అలాంటివి నాకు భయం-కానీ ఈసారికి తప్పలేదు.

నేను, జయ, ఇద్దరుపిల్లలు ప్లాట్‌ఫారం మీద నిలబడితే నా తమ్ముడు నాకు ఆస రాగా వచ్చాడు. ఇలాంటి రిజర్వేషన్సు స పాదించడంలో వాడు ఎక్స్‌పర్ట్!

ట్రయిన్ రాగానే ముందుగా నేను కండక్టర్ దగ్గరకు వెళ్ళాను. అయన ఏమీ లాభం లేదని చెప్పాడు. నేను నీళ్ళుగారి పోయాను. మరో రెండు నిముషాల్లో తమ్ముడు అదే కండక్టరుతో సంప్రదించి— "త్వరగా ఎక్కండి బైమైపోతోంది-" అంటూ నన్ను హెచ్చరించాడు.

నేను తట పటాయించాను–ఆ కండక్టర్ మధ్యలో దింపేస్తాడేమోనని నా భయం.

"ఊం....ఎక్కండి–ట్రెయిన్ కదుల్తూంటే కూడాను" అన్నాడు కండక్టర్.

నేను ఆశ్చర్యపడ్డానికూ డా సమయం లేకపోయింది. గబగబా అంతా ఎక్కేశాం. బెర్తుకి పదిరూపాయలు ఎక్స్‌ట్రా ఇవ్వమని చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు తమ్ముడు. ట్రెయిన్ కదిలాక కండక్టర్ మాదగ్గరకు వచ్చాడు.

నాకు అంతరాత్మ ఉన్నది కానీ దాని వల్ల నాకు గానీ దేశానికి గానీ ఏవిధమైన ప్రయోజనమూ లేదు. ఇటువంటి సందర్భాలు వచ్చినపుడు అది గొణుక్కుంటుంది కానీ నేను లెక్క చేయను.

"మీరు నాకు ఇచ్చేది పదిరూపాయలైనా అందువల్ల మీకు నష్టం నాలుగు రూపాయలలోపే" అన్నాడు కండక్టర్.

"అదెలా?" అన్నాను.

"మీకు రసీదు ఇవ్వను. బండంతా ఖాళీగా ఉంది. ఇష్టం వచ్చిన చోట పడు కోండి-" అన్నాడు.

"ఎవరైనా చెకింగ్‌కు వస్తే?"-అదీ నా భయం.

"అదంతా నేను చూసుకుంటాను...."

"చివరి వరకూ మీరు రారు గదా"-అదీ నా అనుమానం.

"నా మనిషికి మిమ్మల్ని అప్ప జెబు తాను. మీకే ఇబ్బంది ఉండదు-"

నాకు భయం వేసింది. ఇలాంటి ప్రయాణాలు చేయాలంటే నా ప్రాణాలు గుప్పిట్లో ఉంటాయి. అదే చెప్పాను.

"అయితే మీ ఇష్టం. మరో ఆరుం పావలా దండగ పెట్టు కోండి"-అన్నాడు కండక్టర్.

ప్రభుత్వానికి న్యాయంగా చేరవలసిన ఆ ఆరుం పావలానూ అతడు దండుగ అనడం నాకు ఎంతో బాధ అనిపించింది. కానీ నేనా దండుగ పెట్టు కుంటాననే అన్నాను.

కండక్టర్ నవ్వి-"ఈయన్ని చూడండి. ఈయనకు టికెట్టే లేదు. భద్రంగా చేర వలసినచోట దింపుతానని మాట ఇచ్చాను"-అన్నాడు తన సామర్థ్యాన్ని విశ్వసించని నాకో ఉదాహరణ చూపిస్తూ,

ఈసారి నేను బాగా భయపడ్డాను. ఇటువంటి వాటి గురించి వినడమే కానీ చూడ్డం తక్కువ.

"ప్రభుత్వం బెర్తుల కోటా పెంచింది. మా ఆదాయం తగ్గింది. అందుకని మేము ఎన్నికన్న కొత్తదారి ఇది"-అన్నాడు. కండక్టర్.

ప్రభుత్వం కొత్త ట్రయిన్స్ వేస్తోంది. బెర్తుల కోటా పెంచుతోంది. చెకింగ్ స్క్వాడ్స్‌ను నియమిస్తోంది-కానీ కండక్టర్ పీటికి చలించడం లేదు.

నేను మాత్రం బెర్తులకు రసీదు తీసుకున్నాను.

మేము ఇల్లు చేరేసరికి ఈ నెలా పదిహేను రోజుల వ్యవధిలోనూ బొద్దింకలు మాఇంట్లో మళ్ళీ చేరాయి. జయ చాలా విసుక్కుంది. కానీ ఉపాయం ఉండనే ఉందిగా! మళ్ళీ మందు కొన్నాము.

ఈ సారి మందుకు బొద్దింకలు ఎక్కువ సంఖ్యలో చావలేదు. మా బొద్దింకల సమస్యను మందు పూర్తిగా తీర్చ లేక పోయింది.

అయిదు నెలల తర్వాత బొద్దింకలు మేము పెట్టిన మందును తృప్తిగా భోం చేస్తూ కన్పించాయి. ఈ విషయం నాకు

చాలా ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది ఒకప్పుడు ప్రాణాంతకంగా ఉండే ఆ మందును అవి ఆహారంగా ఎలా చేసుకోగలిగాయి?

నా స్నేహితుడు రాఘవరావు సైంటిస్ట్. ఈ విషయం చెప్పగా అతను నవ్వి- 'బొద్దింక చాలా బలమైన ప్రాణి. ఎంతటి విపత్కర పరిస్థితికైనా అది క్రమేణా తట్టుకుని మనగల్గుతుంది. ప్రతి విషానికీ అది రెసిస్టెన్స్ — అనగా నిరోధక శక్తిని క్రమంగా సంపాదించుకోగల్గుతుంది. ఈ ప్రపంచం అణ్వస్త్రాల కారణంగా సర్వనాశనమైపోతే-ఆ రేడియో యాక్టివ్ కిరణాలకు తట్టుకుని ఈ భూమిపై తన జీవితాన్ని కొనసాగించగల ప్రాణి బొద్దింక ఒక్కటేనని ప్రముఖు లభిప్రాయ పడుతున్నారు. దాన్ని నువ్వు బజార్లో మందు కొని వాడి చంపాలనుకోవడం చాలా తెలివితక్కువ"- అన్నాడు.

"అయితే దాన్ని చంపడానికి వేరే ఉపాయమేమీ లేదా? వీటి బాధలను మనమలా భరించవలసిందేనా?" అన్నాను నిస్పృహలో.

"లేకేం-ఒకే ఒక మార్గముంది"- అన్నాడు రాఘవరావు.

"ఏమిటది?" అన్నాను ఆశగా.

"పరశురాముడిలా ఇంట్లోని అణువణువు శోధించి-కనబడిన బొద్దింకనల్లా ఏ చెప్పుతోనో కొట్టి చంపి అవతల పారేయడమే?" అన్నాడు రాఘవరావు.

నాకీ ఉపాయం అంతగా నచ్చలేదు కానీ మర్నాడో మనిషిని పెట్టి అమలు మాత్రం జరిపించాను. వాడు నేనిచ్చిన పది రూపాయలకూ ఆశపడి ఎంతో సమర్థవంతంగా బొద్దింకల్ని వెతికి వెతికి చంపేశాడు. ఇంట్లో బొద్దింకల సంఖ్య బాగా తగ్గిపోయింది. ఆ తర్వాత ఇంట్లో కూడా ఎక్కడైనా ఒకటి అరా బొద్దింకలు కనబడితే తక్షణం చంపి అవతల పారేయడం ఇంటిల్లిపాదీ అలవాటు చేసుకున్నాం. ఈ పద్ధతి తీవ్రంగా అవలంబించేసరికి కొంత కాలానికి మా ఇంట్లో బొద్దింకల బాధ తగ్గిపోయింది.

ఒకరోజు పేపర్లో అవినీతి నిర్మూలనకు ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న కొత్తచర్యల గురించి మొదటి పేజీల్లో పెద్ద పెద్ద అక్షరాలతో రాశారు. ఆ వార్త చదువుతూ నేను నిట్టూర్చాను.

"ఏమిటండీ— లా దిగులుగా ఉన్నారు?" అంది జయ.

ఆమెకా వార్త చూపించి-"వెయ్యి రూపాయల నోటు డిమానటైజ్ చేశారు, బ్లాక్ మనీ బయటకు వచ్చిందా? వీళ్ళెన్నో చేస్తున్నారు-వాళ్ళవన్నీ అధిగమిస్తున్నారు. ఈ వార్తలు కేవలం కన్నీళ్ళు తుడవడానికి తప్ప దుఃఖాన్ని పోగొట్టడానికి పనికి రావు"-అన్నాను.

"అంటే?"

"ఏం చేసినా ఈ దేశంలో అవినీతి నాశనం కాదు"—

"బాగుందండీ-రాఘవరావుగారు, బొద్దింకలాంటి బలమైన ప్రాణి లేదన్నారు. వాటినే మనం నాశనం చేయగలిగాం మన ఇంట్లో లేకుండా-అలాంటప్పుడు అవినీతిని నాశనం చేయడం ప్రభుత్వానికి వల్ల కాకుండా పోతుందా?" అంది జయ.

జయ అలా అనగానే నాకు మేము బొద్దింకలను నాశనం చేసిన పద్ధతి గుర్తు వచ్చింది. చేతిలో చెప్పు-క్రింద బొద్దింక!

అవినీతిని నాశనం చేయడానికి ఇదొక్కటేనేమో పద్ధతి!

అయితే... ... ...

పైకి ఎత్తబడిన ఆ చెప్పు అలానే ఉంది. కాని ఆ క్రింద పాకే బొద్దింకల స్థానంలో నాకు నా తల్లి దండ్రులూ, బంధువులూ, స్నేహితులూ,... ... .ఆఖరికి నేనుకూడా కనిపిస్తున్నాను.